

עיבוד מאמרים ברוח מחומש ההורות

1. עקרון שותפות בהורות

Brown, G. L., Mangelsdorf, S. C., & Neff, C. (2012). Father involvement, paternal sensitivity, and father-child attachment security in the first 3 years. *Journal of Family Psychology, 26*(3), 421-430.

- מטרת המאמר: להעמיק את ההבנה בנוגע ליחסי ההתקשרות בין אב לתינוק ולבחון את הקשר בין התנהגויות הוריות (מעורבות ורגישות הורית) להתקשרות בטוחה של התינוק לאב בגילאים 13 חודשים ושלוש שנים.
- תפיסה תיאורטית: התפתחות התקשרות בטוחה של התינוק כלפי אביו, הינה חשובה באותה מידה כמו התפתחות ההתקשרות הבטוחה של התינוק לאימו. עם זאת, רק בשנים האחרונות החלה הספרות המחקרית לגלות עניין בתהליכי ההתקשרות לאבות ונדמה כי עדיין קיים פער בידוע כיום לגבי תהליכי התקשרות אלו. המחקר הנוכחי למעשה שואף לגשר על הפער הקיים בספרות ולבחון האם מעורבות ורגישות הורית הינם מאפיינים נחוצים להתפתחות של התקשרות בטוחה לאבות, כפי שהם מהווים מאפיינים נחוצים בתהליך ההתקשרות לאימהות. כמו כן, המחקר מעלה על נס את תפקידו וחשיבותו של האב בחיי הילדה ובוחן האם יחסים חיוביים בין האב לתינוק, עשויים להוות מנבא משמעותי לרווחה הנפשית של הילדה בפרט ושל כלל המשפחה בכלל.
- שיטה:
 - משתתפים: במחקר השתתפו בסך הכל 115 ילדים ואבותיהם (56 בנות ו-59 בנים). משום שמדובר במחקר אורך בעל שתי נקודות זמן, גודל המדגם בכל נקודת זמן היה שונה. בנקודת זמן הראשונה השתתפו 103 זוגות של אבות-ילדים, ו-71 מתוך הזוגות הללו השתתפו גם בנקודת זמן השנייה.
 - כלים: בנקודת זמן הראשונה- שאלון דיווח עצמי הבוחן מעורבות הורית. רגישות הורית נבחנה באמצעות תצפית על ביצוע מטלה דורשנית עבור האב. לבחינת התקשרות של התינוק לאב, בוצעה פרדיגמה "המצב הזר". בנקודת זמן השנייה, מעורבות הורית נבחנה הן באמצעות שאלון דיווח עצמי והן באמצעות ראיון. רגישות הורית נבחנה באמצעות תצפית על ביצוע מטלה משותפת של האב והילדה (פתירת פאזל ביחד). בחינת ההתקשרות נעשתה באמצעות תצפית ושימוש בכלי AQS.
 - הליך: בנקודת הזמן הראשונה, כאשר התינוקות היו בני 13 חודשים, האבות התבקשו תחילה לענות על שאלון דיווח עצמי הבוחן מעורבות הורית. לאחר מילוי השאלון, האבות וילדיהם הגיעו לביקור במעבדה, בו האבות התבקשו לענות על שאלון נוסף ובו נבד נערכה תצפית על האינטראקציה הדיאדית, על מנת לבחון רגישות אבהית. לאחר מכן, בוצעה פרדיגמת "המצב הזר" בהשתתפות האב והתינוק, על מנת לבחון את ההתקשרות לאב.
 - נקודת הזמן השנייה נערכה כאשר הילדים היו בני 3 שנים ונעשתה באמצעות ביקורים בבתיים של המשתתפים. בעת ביקור הנסיינית בבית, נערך ראיון עם האב הבוחן מעורבות הורית וכן האב התבקש לענות על שאלון הבוחן מעורבות הורית. כמו כן, במהלך ביקור

2. עיקרון מנהיגות הומאנית

Omer, H., Steinmetz, S. G., Carthy, T., & Von Schlippe, A. (2013). The anchoring function: Parental authority and the parent-child bond. *Family process*, 52(2), 193-206.

- מטרת המאמר: להדגיש כיצד יישום של רעיון העוגן ההורי מסייע בהתפתחות התקשרות בטוחה של הילד להורה, תוך גילוי סמכות הורית יציבה ולגטימית.
- תפיסה תיאורטית: סמכות הורית יכולה להתקיים גם בהקשר חיובי, והיא לא בהכרח מתבטאת רק באופן שלילי, כפי שנהוג להציע בספרות. מחקר זה מבקש להציג את העוגן ההורי כביטוי לסמכות הורית חיובית המהווה משתנה מהותי בהתפתחות התקשרות בטוחה בין הילד להורה. למעשה המחקר מציע הקשר חדש בין שני מודלים מקובלים בספרות: סגנון הורות והתקשרות. כמו כן, תפקיד העוגן ההורי מתחיל קודם כל כשההורים מהווים עוגן לעצמם. רק לאחר שההורים החזירו לעצמם את היציבות ואת השליטה, הם יכולים להוות עוגן לילדם, ולעזור לו להתמודד עם הקשיים.
- שיטה: מקרה בוחן טיפולי עם זוג הורים לילד בן 10, המאובחן ב-OCD והפרעת קשב וריכוז. בעבודה הטיפולית נבחנו ההיבטים השונים של דמות העוגן ההורית (הבניית חוקים, נוכחות הורית, תמיכה חברתית ושליטה עצמית) ויעילותם במקרה הטיפולי. מקרה זה מתמקד בעיקר בליווי ובהדרכת הורים של המטפל להורים, שכן הילד לא הסכים להגיע למפגשים או לקבל טיפול תרופתי. לאורך ההדרכה, ההורים מציפים את הקשיים ומגדירים את המטרות הדחופות ביותר בעיניהם, לאור המצב המשפחתי. במהלך המפגשים, המטפל מנחה את ההורים כיצד ליישם את עקרונות העוגן ההורי במהלך השבוע ומספק כלים פרקטיים ליישום, למשל בנייה של מערך חברתי תומך או בניית חוזה עם הילד.
- תוצאות: 1. המגבלות על פעולותיה של סינדי (אחותו של סיד) הוסרו. 2. הריטואלים של סיד נמשכו, אך לא כללו עוד את חברי המשפחה. 3. סיד החל בהדרגה להצטרף לארוחות משפחתיות. 4. ההתנהגות האלימה, האימים וההשפלות חדלו.

סיכום: המחקר הנ"ל מחזק את עיקרון המנהיגות הומאנית ומדגים על ידי מקרה ספציפי, כיצד